

бути лише великі БНП. При цьому їх технологічне виживання стає можливим лише за умов досягнення компаніями певного критичного рівня забезпеченості корпоративних ДіР фінансовими, науково-технічними і людськими ресурсами, потреби у яких постійно зростають.

УДК 338.245

**Корицька О. І., к.е.н., асистентка кафедри теоретичної та прикладної економіки
Пронько В. Я. студентка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 073 Менеджмент**

(Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів, Україна)

ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА ТА ПОТЕНЦІАЛ ВІДКРИТТЯ БІЗНЕСУ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Підтримка українського бізнесу є невід'ємною складовою забезпечення економічної стійкості нашої країни та відповіді на виклики війни. Навіть у складних умовах держава здійснює заходи для підтримки підприємств, які опинилися у скрутних умовах. Нами узагальнено та систематизовано основні державні ініціативи, що стосуються оподаткування, державних перевірок бізнесу, релокації підприємств, додаткового грантового фінансування, диджиталізації, фандрайзингу та ін. для підтримки бізнесу під час війни.

У сфері оподаткування пакет рішень, запропонований Урядом такий [1]:

1) Фізичні особи-підприємці I та II групи на час воєнного стану та упродовж року після його завершення звільняються від сплати єдиного соціального внеску (ЄСВ);

2) Підприємства та фізичні особи-підприємці III групи звільняються від сплати ЄСВ за найманих працівників, які призвані до лав ЗСУ, інших збройних формувань (у тому числі територіальної оборони);

3) Відтермінується сплата податків для всіх підприємств, які не спроможні їх заплатити;

4) Відтермінується упродовження реєстраторів розрахункових операцій (РРО) для всіх фізичних осіб-підприємців;

5) Скасовані усі заходи ринкового та споживчого нагляду, окрім регулювання цін та контролю за ціноутворенням.

6) Встановлено мораторій на проведення перевірок всіх видів для бізнесу.

Вищезазначені заходи мають на меті зменшити податковий тиск на малий і середній бізнес. За працівників, які служать у ЗСУ, сплату податкових зобов'язань взяла на себе держава.

Наступна важлива ініціатива – програма евакуації підприємств із зони бойових дій. Уряд України оголосив плани із розширення програми евакуації підприємств з зони бойових дій на Захід країни. Це забезпечить компаніям належні умови для подальшої роботи та створить можливості для працевлаштування людей. Релокація допомагає зберегти виробничі потужності та персонал від прямих ракетних небезпек та обстрілів і продовжити функціонування економіки. Що стосується програм грантового фінансування бізнесу, то за ухвалою Кабінету Міністрів України із 01.07.22 через застосунок «Дія» запрацювали гранти за 6 програмами під загальною назвою «Робота» [2]:

1) Гранти до 250 000 грн на будь-який мікробізнес. «Ми говоримо про можливість запустити будь-який мікробізнес, як пошиття одягу та взуття, хімчистка, сервісний чи ремонтний центр, СТО, монтажні роботи тощо», – сказав Прем'єр-міністр України [3].

2) Гранти до 8 млн грн на розширення та створення підприємств у сфері перероблювання;

3) Гранти на висадку нових садів (до 400 000 грн за 1 га);

- 4) Гранти на будівництво нових теплиць (до 7 млн грн);
- 5) Гранти для стартапів у ІТ;
- 6) Гранти на навчання новим навичкам у сфері інформаційних технологій.

Держава упровадила ці грантові програми на 20 тисяч грантів щороку, із бюджетом у 5 млрд грн. Кожен українець може подати заявку на отримання гранту, якщо не працює на інших підприємствах та не веде свій власний бізнес. Для його отримання потрібно подати заявку через «Дію» або відділення Ощадбанку, розробити бізнес-план. Після оцінки якості та ефективності Проєкту відповідною комісією, і прийнятого нею схвального рішення кошти будуть перераховані на банківський рахунок упродовж 10 робочих днів. Зауважимо, що використати кошти потрібно лише за цільовим призначенням.

Два гранти стосуються аграрної сфери. За програмою часткової компенсації вартості створення теплиць можна отримати від 5 до 7 млн грн. Загальний бюджет програми складає 7 млрд грн, на рік виділятимуть 3 тисячі таких грантів. Учасниками цієї програми можуть бути приватні підприємці, аграрні компанії та фермерські господарства, які мають у власності або оренді землю не менше ніж на 25 років. Кошти можна використати на будівництво тепличного комплексу, закупівлю технічного обладнання, посівний матеріал та добрива. Для його отримання потрібно подати заявку через «Дію» чи банк. Основною вимогою є офіційне працевлаштування робітників та сплата податків. За результатами опитувань підприємців у «Дії» за півроку війни 46,8% підприємств повністю або майже повністю припинили роботу з 24 лютого [4].

Звісно, в сучасних умовах бізнесу дуже складно забезпечити стабільні показники розвитку та продовжувати успішно функціонувати. Підприємці, які залишаються в Україні, не можуть очікувати надзвичайно позитивних перспектив. Але вітчизняний бізнес продовжує працювати всупереч активним воєнним діям зі сторони російської федерації.

Отож, українські компанії мають потенціал та можливості для розвитку, оскільки з'являються нові умови для виходу на міжнародні ринки збуту. Більше того, перехід на віддалений формат роботи та продажу відкриває нові можливості для багатьох видів економічної діяльності, де це можливо. Компанії можуть здійснити значний приріст прибутку та зменшення витрат, мінімізуючи витрати на персонал (наймаючи працівників з регіонів з нижчою оплатою праці) та максимізуючи доходи (продаючи свої товари чи послуги в регіонах з високою доданою вартістю та високою купівельною спроможністю споживачів). Зрозуміло, це короткотермінові варіанти адаптації. Але вони дієві. Держава через фандрайзинг активно забезпечує залучення коштів на відновлення з інших держав, при цьому, приватний сектор міжнародного партнерства також надає значні кошти у післявоєнне відновлення України. Прогнози надзвичайно оптимістичні.

Список використаних джерел

1. Державна підтримка бізнесу під час війни: що треба знати. European Business Association. URL : <https://eba.com.ua/derzhavna-pidtrymka-biznesu-pid-chas-vijny-shho-treba-znaty/> (дата звернення 24.02.23).

2. Денис Шмигаль: Відсьогодні можна подати заявки за програмою «єРобота». Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконвчої влади в Україні. URL: <http://surl.li/gmpft> (дата звернення 24.02.23).

3. Допомога бізнесу під час війни: Кабмін затвердить три програми грантового фінансування. Благодійний фонд Сила віри. Новини. URL : <http://surl.li/eavga> (дата звернення 24.02.23).

4. Стан та потреби бізнесу в умовах війни: результати опитування. Дія. Бізнес. URL : <https://business.diiia.gov.ua/cases/novini/stan-ta-potrebi-biznesu-v-umovah-vijni-rezultati-opituvanna> (дата звернення 24.02.23).